

Asia: VN/15365/2021

Lausuntopyyntö tutkimusraportista Ulosottovelka, sosiaaliturva ja työn tarjonta (ulosottokaaren muutostarpeet)

Lausunnonantajan lausunto

Reformivaihtoehto 1: Suojaosuuden nosto takuueläkkeen tasolle

- **Miten arvioitte suojaosuuden nostamista takuueläkkeen tasolle keinona parantaa pienituloisten ulosottovelallisten asemaa?**
- **Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?**
- **Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?**
- **Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 1?**

Suojaosuuden nostaminen parantaisi pienituloisten, mutta samalla myös suurituloisten toimeentuloa. Velkojen takaisinmaksu kuitenkin hidastuisi. Tästä aiheutusi velalliselle luonnollisesti lisää korkokustannuksia, mikä puolestaan heikentäisi etenkin pienituloisten toimeentuloa edelleen.

Toimeentulotukea saavan velallisen toimeentulotuen tarve vähenisi suojaosuuden nostamisen myötä ja etenkin jos suojaosuuden nostaminen kannustaisi velallista työllistymään. Työeläkkeiden näkökulmasta on huomattava, että kaikesta työstä kertyy eläkettä ja jokaisella työsuhteella on vaikutusta eläkeajan toimeentuloon.

Reformivaihtoehto 2: Suojaosuuden korotus alimmassa pykälässä (takuusuojaosuus)

- **Miten arvioitte esitettyä ulosmittauksen alarajan korottamista keinona parantaa pienituloisten ulosottovelallisten asemaa?**
- **Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?**

- **Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?**
- **Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 2?**

Tällä uudistuksella voidaan vaikuttaa pienituloisimpien välittömään toimeentuloon, mutta vain vähän. Takuusuojaosuus on pieni välttämättömiin menoihin nähden.

Reformi ei näyttäisi simulointimallin mukaan vaikuttavan juurikaan työllistymisveroasteisiin eri palkkatasoilla. Tällöin tällä ei olisi velalliselle siis toimeentulovaikutusta ansiotyön kautta, mutta toki työskentelyllä on aina vaikutus eläkeaikaiseen toimeentuloon eläkekertymien kautta.

Takuusuojaosuus voi parantaa pienituloisten toimeentuloa hetkellisesti ja mahdollisen toimeentulotuen tarve tällöin vähentyä. Ulosottoaika kuitenkin pitenee ja korkovaikutuksista tulee lisäkustannuksia. Huomio kohdennettaisiin tällä reformilla toivotusti ainoastaan pienituloisiin. Toisaalta se loisi perheellisille ja ei-perheellisille eri maksutaulukot, mikä osaltaan monimutkaistaisi ulosottojärjestelmää.

Reformivaihtoehto 3: Automaattisten vapaakuukausien lisääminen

- **Miten arvioitte automaattisten vapaakuukausien lisäämistä keinona parantaa pienituloisten ulosottovelallisten asemaa?**
- **Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?**
- **Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?**
- **Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 3?**

Vapaakuukausien lisääminen voi lisätä ulosotossa olevan työvoiman työllistymistä nykyisestä kuten simulointimallissa oli todettu. Työllistyminen hetkellisestikin olisi kannattavaa - jos se vain muuten on mahdollista - sillä ansiotyöstä saatava tulo jäisi velalliselle kokonaan käyttöön. Tästä ansiotulosta karttuisi velalliselle myös työeläkettä, millä on vaikutusta hänen eläkeaikaiseen toimeentuloonsa.

Reformivaihtoehto 4b: Progressiivinen ulosmittaustaulukko

Tutkimusraportissa lupaavimpana keinona pienituloisten aseman parantamiseksi pidetään reformivaihtoehtoa 4b eli nykyistä progressiivisempaa ulosmittaustaulukkoa. Ulosmittaus aloitettaisiin tuloista, jotka ylittävät takuueläkkeen tason, ja ulosmittauksen laskentaperusteet uudistettaisiin siten, ettei ulosmitattavan määrän laskenta perustuisi nykyiseen tapaan suojaosuuden käsitteeseen. Ulosmittauksen määrää pienennettäisiin pienituloisilla ja kasvatettaisiin suurituloisilla.

- **Mitä hyviä puolia uudistuksella olisi näkemyksenne mukaan nykyiseen järjestelmään verrattuna?**

- **Mitä huonoja puolia uudistuksella olisi näkemyksenne mukaan nykyiseen järjestelmään verrattuna?**
- **Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?**
- **Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?**
- **Pidätekö kannatettavana sitä, että ulosmittauksen laskentasäännöt uudistetaan esitetyllä tavalla kokonaisuudessaan?**
- **Tulisiko uudistuksessa säilyttää mahdollisuus vapaakuukausiin ja ulosmittauksen määrän rajoittamiseen? Jos tulisi säilyttää, tulisiko sanottuja mahdollisuuksia rajata nykyisestä?**
- **Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 4b?**

Suurin osa ulosotossa olevista tai ulosottoon joutuvista on keskimäärin pienituloisia. Välittömiltä vaikutuksiltaan progressiivinen ulosmittaustaulukko parantaisi velallisen toimeentuloa ja nostaisi työllistymisen kannustimia nykytilaan verrattuna erityisesti pienituloisten henkilöiden osalta. Työllistymiseen kannustamisella on vaikutuksia myös eläkeaikaiseen toimeentuloon, koska ansiotuloista karttuu henkilölle aina myös työeläkettä.

Merkittävin etu olisi järjestelmän yksinkertaistaminen ja selkeytyminen.

Reformivaihtoehto 6: Velkajärjestelyyn ohjaamisen lisääminen

Tutkimusraportin mukaan velkajärjestelyä tulisi arvioida ulosottojärjestelmän kehittämisen rinnalla, sillä keskeinen keino työllistymisen kannustimien parantamiseksi on velkojen anteeksi antaminen esimerkiksi velkajärjestelyn kautta.

- **Miten velkajärjestelyn piiriin saataisiin paremmin hakeutumaan ne velalliset, joilla voisi olla mahdollisuus päästä velkajärjestelyyn?**
- **Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?**
- **Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?**
- **Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 6?**

Velkajärjestelyn tuoma osittainen velkojen mitätöinti ja taloudellinen vakaus kannustavat työn tekemiseen näistä uudistuksista eniten. Kaikista työsuhteista kertyvä työeläke turvaa eläkeaikaista toimeentuloa.

Muut keinot pienituloisten ulosottovelallisten aseman parantamiseksi

- **Onko pienituloisten ulosottovelallisten aseman parantamiseksi olemassa muita keinoja, joita tulisi harkita tutkimuksessa esitettyjen reformivaihtoehtojen sijaan tai niiden lisäksi? Mitkä ovat**

esittämänne vaihtoehdon hyvät ja huonot puolet suhteessa tutkimuksessa arvioituihin reformivaihtoehtoihin?

-

Muut tutkimusraporttia koskevat huomiot

Työnantajien ja eläkevakuuttajien tietojärjestelmäkustannukset on arvioitava ennen päätettäviä uudistuksia.

Sved Pirjo
Työeläkevakuuttajat TELA ry